

Monika Fialová

VÝBOJE V PLYNECH I.

OSNOVA

- ✗ generace plazmatu
- ✗ termické plazma – Sahova rovnice
- ✗ elektrické výboje
  - + Townsendovy koeficienty
  - + podmínka pro zapálení výboje
  - + Paschenův zákon
- ✗ výboje v plynech

GENERACE PLAZMATU

× termické plazma

- + ohřátí plynu na vysokou teplotu
- + termická ionizace
- + termodynamická rovnováha
- + statistický přístup

× elektrické výboje

- + nerovnovážné plazma
- + popis pomocí rozdělovací funkce

TERMICKÉ PLAZMA - SAHOVA ROVNICE

$$\frac{P_+^2}{1-P_+^2} = \frac{g_+g_-}{g_0} \frac{1}{n} \left(\frac{m_k T}{2\pi\hbar^2} \right)^{3/2} \exp\left(-\frac{\varepsilon_i}{kT} \right)$$

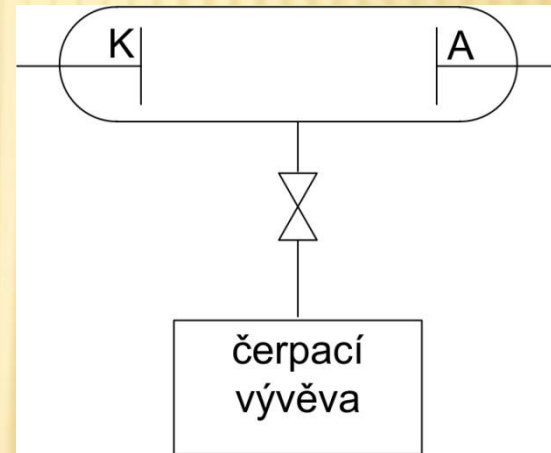
- ✗ P_+ - stupeň ionizace
- ✗ g_+ , g_- , g_0 – statistické váhy iontů, elektronů a atomů v základním stavu
- ✗ n – koncentrace těžkých částic (atomů a iontů)
- ✗ ε_i – ionizační energie

ZAPÁLENÍ ELEKTRICKÉHO VÝBOJE

- ✘ primární elektrony → elektronová lavina
- ✘ rovnice kontinuity pro elektrony a ionty

$$\frac{dj_-}{dx} = \alpha j_-$$

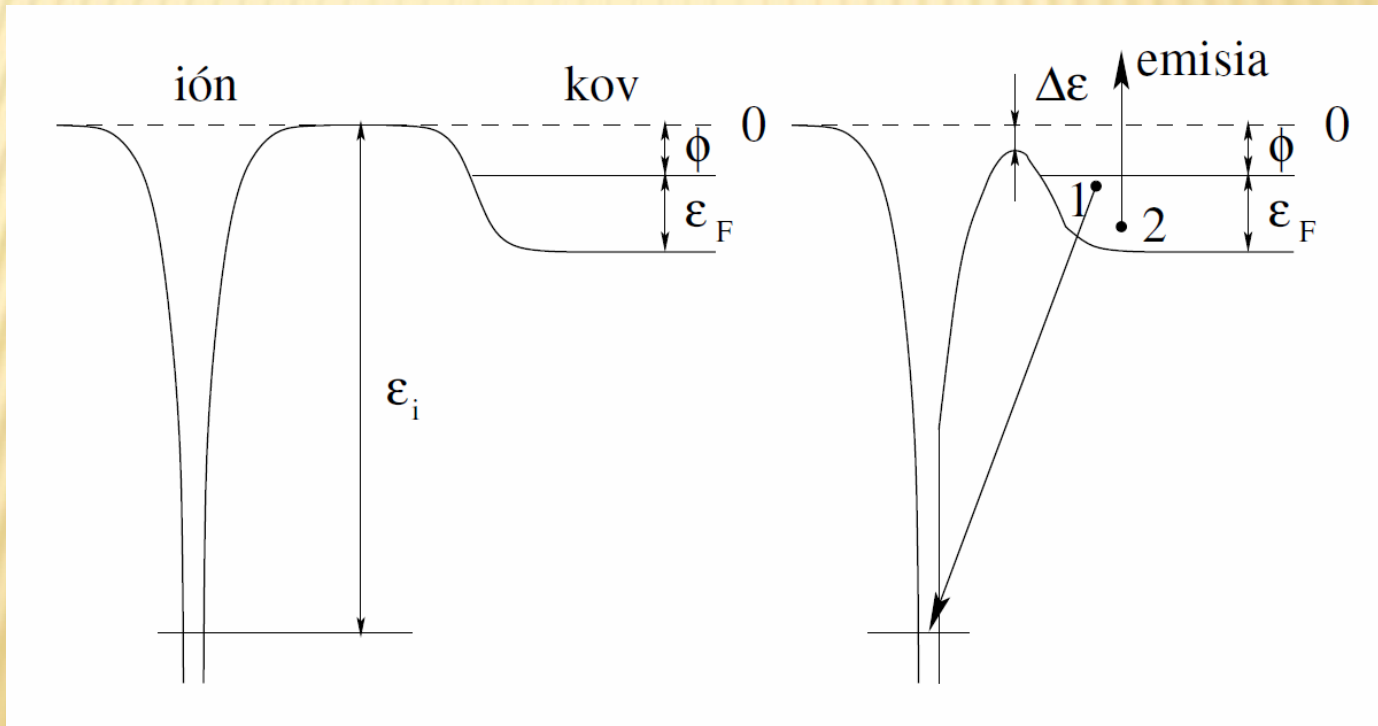
$$\frac{dj_+}{dx} = \alpha j_-$$

- ✘ α - první Townsendův koeficient [m^{-1}]
- ✘ β - druhý Townsendův koeficient [m^{-1}]

ZAPÁLENÍ ELEKTRICKÉHO VÝBOJE

- ✗ potenciálová emise (Augerova)
- ✗ γ – třetí Townsendův koeficient

PODMÍNKA ZAPÁLENÍ VÝBOJE

- ✘ hustota toku elektronů $j_-(x=0)$

$$j_-(0) = j_0 - \gamma j_+(0) \quad + \text{ rovnice kontinuity}$$

- ✘ hustota elektrického proudu

$$i = \frac{i_0 \exp(\alpha d)}{1 - \gamma [\exp(\alpha d) - 1]}$$

- ✘ nesamostatný X samostatný výboj
- ✘ podmínka zapálení výboje

$$\gamma [\exp(\alpha d) - 1] = 1$$

PASCHENŮV ZÁKON

$$\frac{\alpha}{n_g} = f\left(\frac{E}{n_g}\right)$$

- ✗ jednotka Townsend $1 \text{ Td} = 10^{-21} \text{ Vm}^2$
- ✗ Paschenův zákon

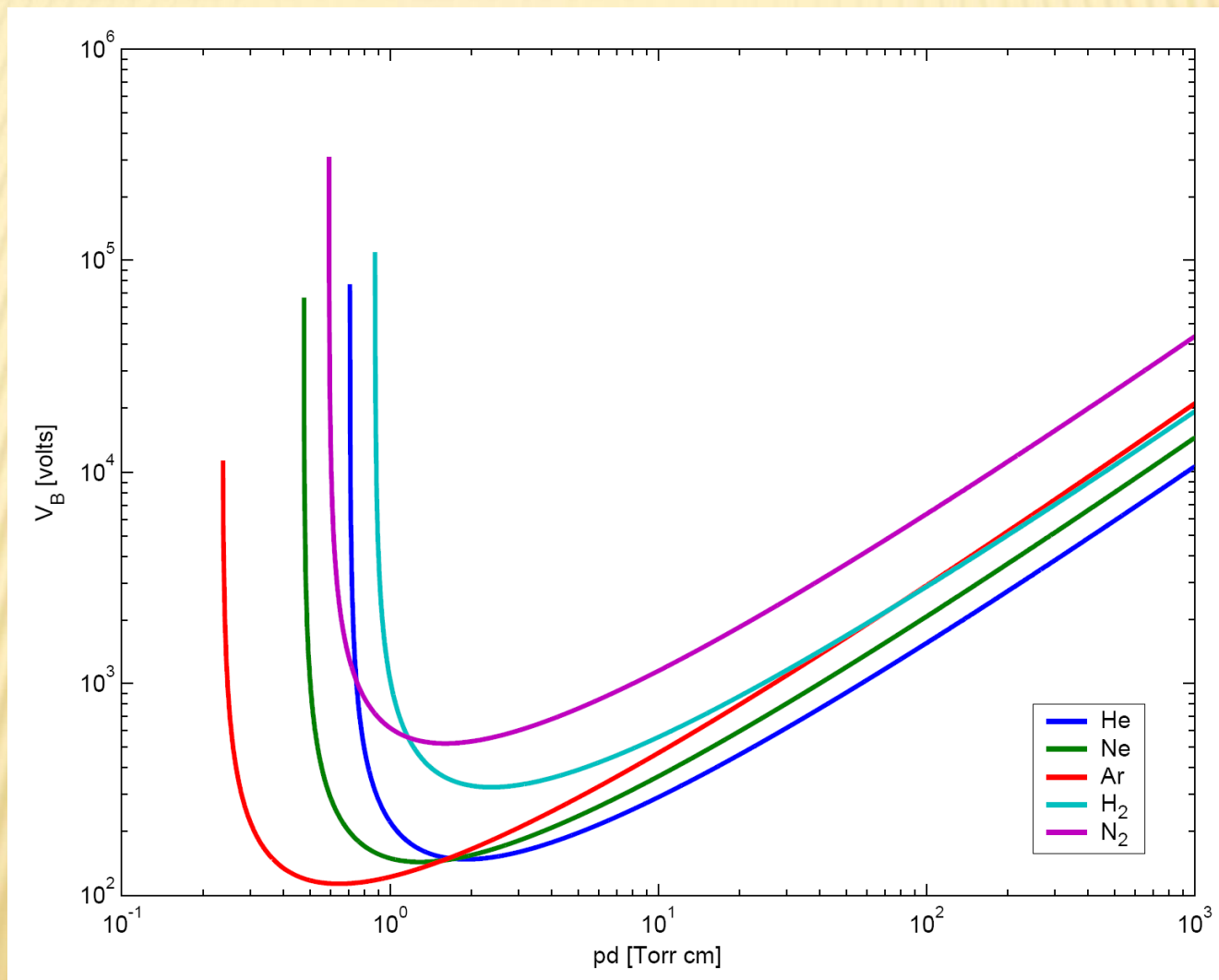
$$U_{\text{záp}} = f(pd)$$

$$U_{\text{záp}} = \frac{Bpd}{\ln(Apd) - \ln[\ln(1 + 1/\gamma)]}$$

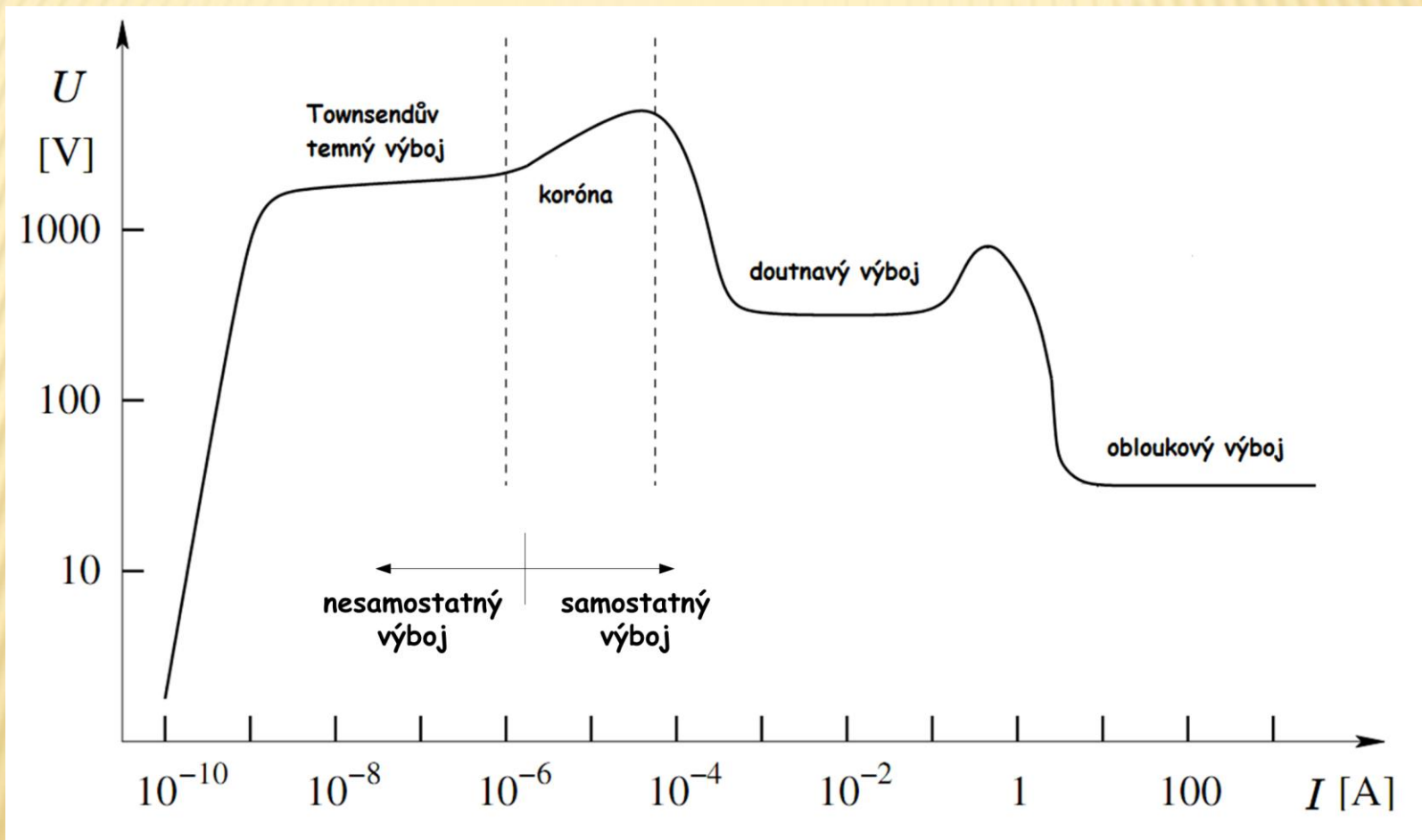
- ✗ A, B – konstanty závislé na druhu plynu

PASCHENOVY KŘIVKY

V-A CHARAKTERISTIKA VÝBOJE

DĚKUJI ZA POZORNOST!